

Can Bruguera

Fogars de la Selva

Ubicació

Lloc/Adreça: Polígon 14 Parcel·la 1
Emplaçament Veïnat de la Vall de Ramió
Alçada: 112

Coordenades:

Latitud: 41.70709
Longitud: 2.6062
UTM Est (X): 467237
UTM Nord (Y): 4617331

Classificació

Número de fitxa 08082 - 140
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVI-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: La coberta està refeta i les obertures tapiades. La vegetació l'està malmetent i és del tot impossible poder visualitzar l'era situada al davant de la casa. L'heura ja ha començat a envair la coberta.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Nivell 3 del Catàleg de Béns Protegits.
Data aprovació: dc., 31/10/2012 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 002314400DG61H0001PD

Fitxes associades:

[Rellotge de sol de Can Bruguera](#)

[Forn d'obra de Can Bruguera](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

Can Bruguera és un mas situat al capdamunt de la vall de Ramió, un cop passat Can Forn, sense deixar el camí que continua a mà esquerra, resseguint la vall. Just abans d'arribar-hi, a mà dreta, a peu marge, hi ha les restes d'un antic forn d'obra. La casa està constituïda per una gran cos de planta rectangular que s'adapta a l'orografia del terreny. Consta de planta baixa i pis, amb teulada a dues aigües desiguals, amb el carener perpendicular a la façana principal, orientada a llevant.

Està estructurat a partir de tres crugies. La planta baixa està presidida per tres obertures disposades de la següent manera: un portal amb marxapeus i muntants de carreus de pedra i arc de mig punt realitzat amb maó disposat a plec de llibre que en les darreres fotografies havia estat pintat matusserament de color blanc. Es conserva un rajol ceràmic amb el número divuit a mà esquerra. A cada costat, una finestra de les quals destaca la situada a mà dreta, guarnida amb llinda, muntants i ampit motllurat de pedra i reixa de ferro encastada característica del segle XVII i XVIII.

A la planta pis, hi ha també tres obertures: la central, més petita alineada amb el portal, és de pedra, amb les impostes retallades en forma de quart de cercle i ampit motllurat però fortament erosionat. A mà esquerra, un finestral amb barana arranada, probablement d'època més moderna. A mà dreta novament una finestra de les característiques que la situada a la planta baixa, però sense reixat. Dessota el carener s'hi conserven les restes d'un rellotge de sol amb el gnòmon desplaçat.

El parament és de pedra irregular, amb alguna de més ben treballada en les cantoneres de la façana principal i argamassa amb un recobriments general de morter de calç que sense cap manteniment la humitat i els canvis de temperatura van caient inexorablement deixant al descobert el parament nu.

A més del cos principal, a la façana de tramuntana hi ha algun cos annex propi de les tasques de pagesia i ramaderia però l'abundant bardissar impedeix identificar cadascuna de les funcionalitats originals. A la façana de ponent, una ampliació trenca amb la uniformitat del conjunt. En aquest costat, totes les obertures estan decorades amb muntants i llindes de maó.

Al davant de la façana principal, coincidint amb l'altre costat del camí, hi ha un petit edifici de planta rectangular, de planta baixa amb coberta de teula àrab a dues vessants i bigam i llates de fusta. El carener és perpendicular a la façana principal amb la porta d'accés ben centrada. Els muntants i la llinda són de maó i es conserva una porta de fusta collada al muntant amb un parell de golfos de ferro. A mà dreta s'hi recolza un cobert de fusta que se sosté amb uns pilars quadrangulars de maó. El pes de l'heura damunt de la coberta està provocant l'enfonsament total. I per tant la destrucció de l'edifici. El paredat és de pedra irregular barrejada amb maó i argamassa. Dos forats a banda i banda, per damunt de la porta indiquen que segurament aquesta estava protegida per un cobert de fusta.

Observacions:

El pou, situat a la part posterior de la casa, que ja l'any 2007 presentava un estat de conservació dolent, i havia perdut part del seu coronament, actualment està totalment envoltat de vegetació tot i que sembla que ha continuat deteriorant-se. Al davant de la casa, en direcció nord est, un cop travessada la riera i a mà dreta del camí en direcció al Molinot, hi ha les restes d'una possible masoveria o dependències relacionades amb el mas Bruguera.

Història

L'any 1622 mor Margarida Bruguera. L'any 1660 mor una filla de Francesc Baix i Maria i quatre anys més tard ho féu Eulàlia, vídua de Francesc Forn, que consten com habitants dels mas Bruguera.

L'any 1732 mor Jaume Bruguera, que en el llibre d'òbits, el rector fa constar com a treballador i propietari del mas àlies (o Àlies) que pot senzillament significar àlies Bruguera. Com que les rieres baixaven amb molta aigua fou enterrat amb missa baixa "per causa d'anar les rieres grosses i no poder-hi assistir els sacerdots de pobles veïns".

L'any 1734 neix Josep (1734-†1751), fill de Pere Bruguera (1701-†1743) i de Maria Ivern (†1763), i el rector els inscriu com "habitants en el mas Croses o Bruguera." El padrí del bateig fou Josep Bruguera, també del mas Croses. Aquest matrimoni tindrà una altra filla que morirà petita: Teresa (1741-†1744). En l'òbit de Pere Bruguera el rector fa constar que és el propietari del mas Bruguera. La vídua mor vint anys després, l'any 1763, però en el cadastre d'aquell any, a la casa també hi ha inscrits un matrimoni cambrer, Bonaventura Riera i Victòria Vivas.

Sembla que l'hereu serà Pere Bruguera i més endavant la seva pubilla, Teresa Bruguera estarà al capdavant del mas. Segons el cadastre de 1862, consta com a propietari Antoni Cama i March (1795-†1877), que s'havia casat amb Teresa Bruguera. Aquest matrimoni declara, a més de la casa pairal, tenir una peça d'una quartera de secà, quatre quarteres i mitja de bosc, una quartera de sureda i quatre quarteres de terra erma. Una altra peça disposa de dotze quarteres de secà, tres quartans de vinya, dues-centes sis quarteres de bosc, tretze quarteres de sureda i deu quarteres d'erm. Una tercera peça està dividida en tres quarteres de secà, mitja de sureda, quatre quartans de sureda i una i tres quartans d'erm. La darrera peça és de tres quarteres i mitja de secà i tres quarteres i tres quartans d'albereda. Una d'aquestes peces es refereix a can Marc, sense especificar-ho. També declaren tenir dos bous, una egua i una mula a més de varis caps de ramaderia.

En el padró de 1889 el propietari és el nét d'Antoni Cama, Miquel Cama, que consta vidu i resident en el mas amb els seus 7 fills, Concepció, Joan, Dolors, Joaquina, Maria, Josep i Ramona Cama i Mates, tots per dessota la franja dels quinze anys.

En els censos parroquials de 1905 a 1907 apareixen els noms de Joan Cama, Amèlia Casanova, Maria Borràs, Maria Cama, Josep Cama, Joaquina Serra, Ramona Cama, Margarida Cama i el pastor Manel Costa.

En el 1907 els propietaris marxen a fer les Amèriques. El mas Bruguera l'adquireix Artur Saurí, mentre que Can Marc l'adquireix Dolors Cama i Mates (de la pròpia família). Una peça de terra era venuda a J. Alomar i una segona a D. Falgueres.

De 1908 fins l'any 1920, hi consten els masovers format pel matrimoni Josep Bagot Expòsit i Carme Casellas amb els seus fills (Josep, Àngela, Maria, Josep, Roseta i Caterina). També viu amb ells el mosso, Josep Gamisans. Aquests abandonen la finca per instal·lar-se a Gaserans.

De 1920 fins a 1932 hi viuen uns nous masovers, el matrimoni format per Joan Fontanilles i Contxita Riera amb els seus fills (Josep, Pere, Maria, Dolors, Antònia, Salvador i Enrica).

De 1933 fins a l'any 1946 s'hi instal·len uns nous masovers, Joaquim Vilà Clopés (†1954) i Marina Costas i Vilà amb la seva filla Maria.

Després hi habitaren uns nous masovers, la família de Josep Canals i Montsant, casat amb Montserrat Clopés i Andreu amb la seva filla Angeleta (1945 -†1961) que morí mentre es banyava en el gorg de can

Bruguera, a la riera de Ramió.

En el transcurs del segle XX, els masovers menaven les terres de secà, la vinya de dues quarteres i el prat regat amb l'aigua de la riera que retenia la resclosa de la casa. Amb un pou regaven l'hort. Tenien sis vaques, un ramat de cabres, un ramat de porcs i un galliner important que els permetia vendre'n ous i carn. En el gorg hi pescaven barbs, llises i anguiles.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de Béns Protegits; dins *Pla d'Ordenació Urbanístic Municipal de Fogars de la Selva*.

AJUNTAMENT DE FOGARS DE LA SELVA (2012). Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable; dins *Pla d'Ordenació Urbanístic Municipal de Fogars de la Selva*.

FUGAROLAS i MASÓ, Jaume i VILÀ i CAMPS, Josep (2007). *Fogars de La selva, temps ha*. Fogars de La Selva: Edició dels autors.

